МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Туризм»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Туризм».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Туризм» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **20 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **63%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

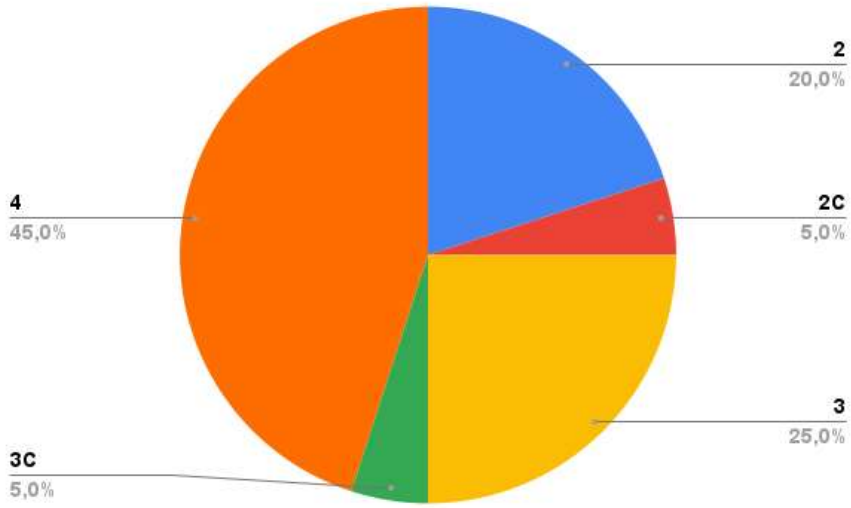

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

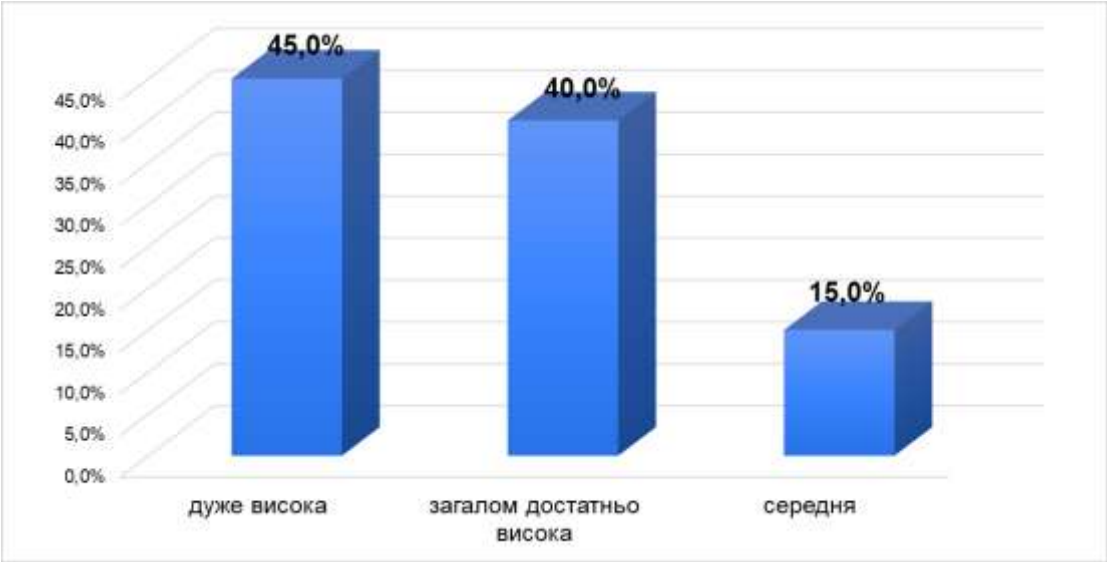

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 45% та «загалом достатньо висока» 40%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

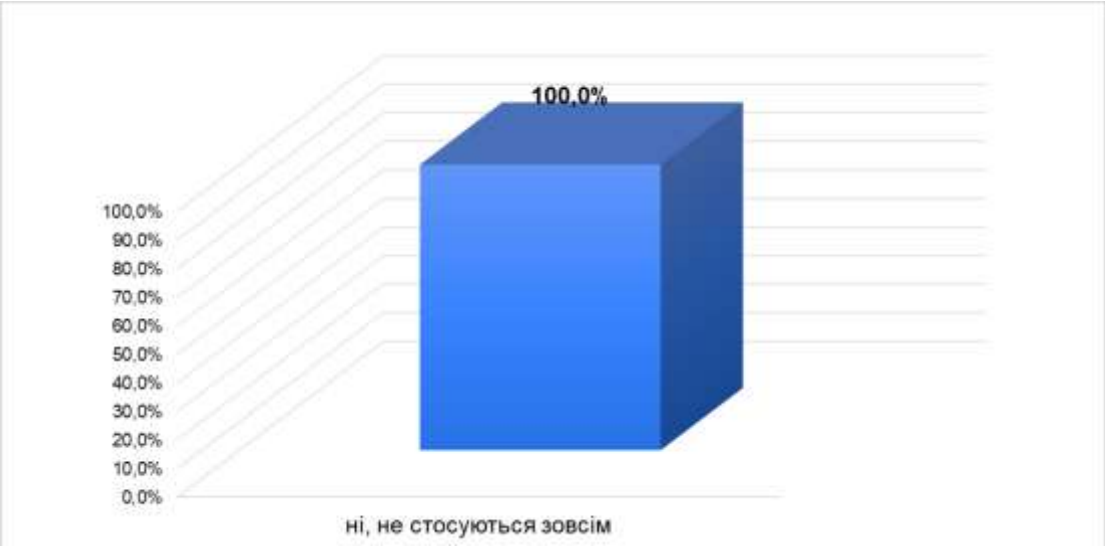

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

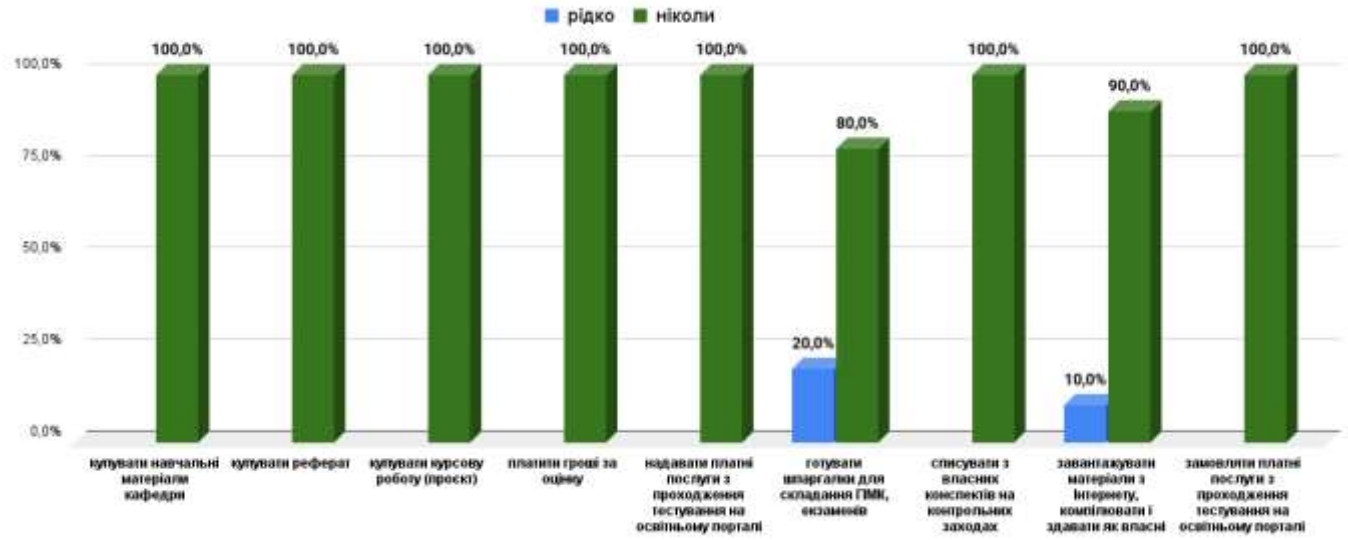

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 96,7% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (20%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (10%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **8 (40%)** з **20** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для отримання грошових коштів» - 1 респондент (12,5% - 3 курсу), «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 8 респондентів (100%: 1 респ. – 2 курсу, 2 респ. – 3 курсу та 5 респ. – 4 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від здобувачів вищої освіти старших курсів

- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

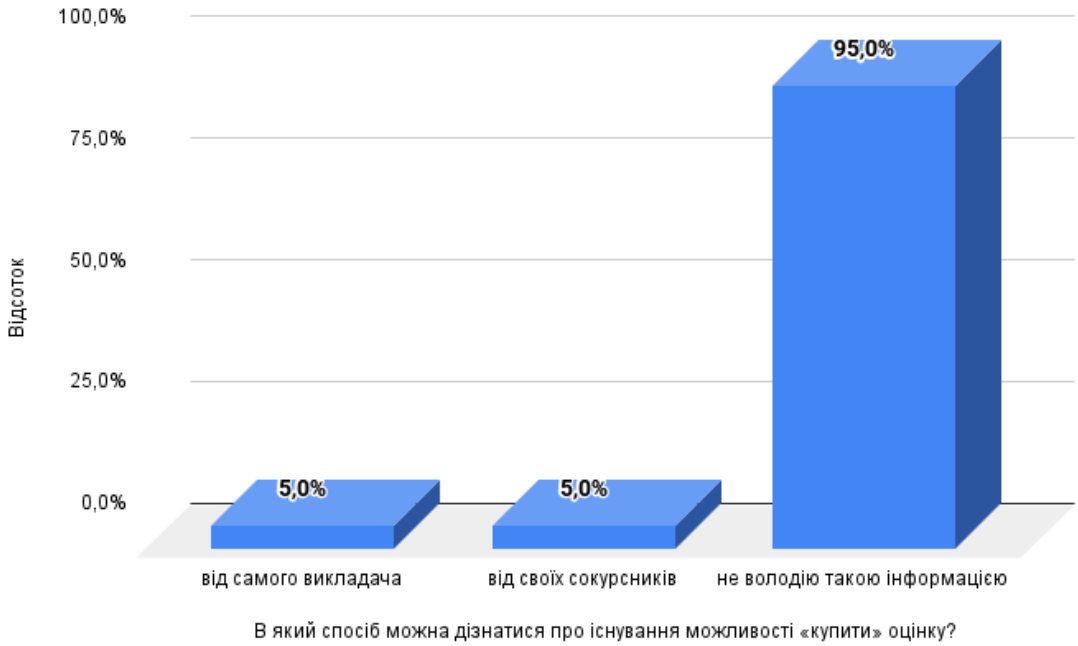

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 95% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

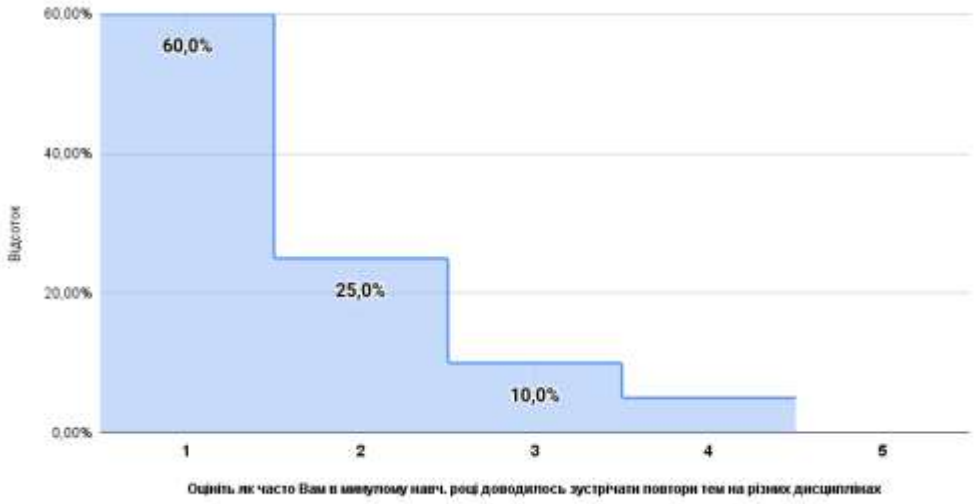

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 60% здобувачів вказали, що «взагалі не

доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 25% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли, не доводилось 90% та важко відповісти 10% (рис. 7).

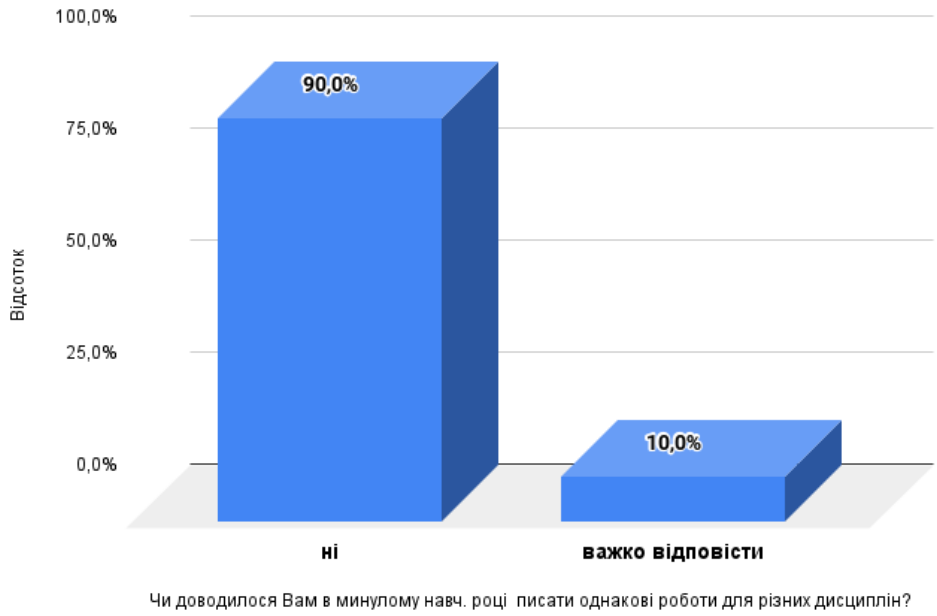

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»* 35% респондентів відповіли, що не доводилось, та 65%, відповідно, «так» (рис. 8).

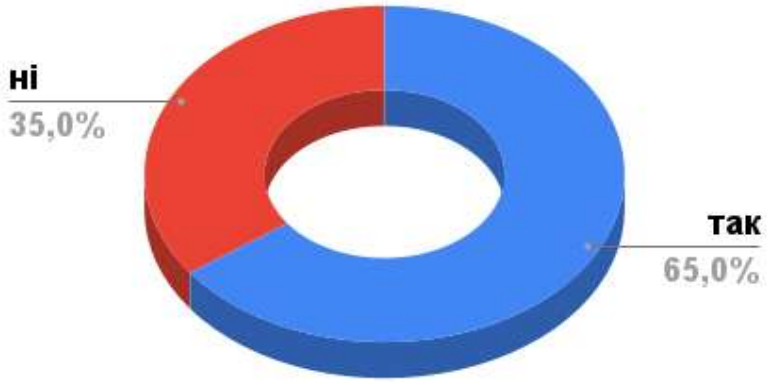

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 75% як «помірне навантаження» та 15% «скоріш надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Результати моніторингу оцінювання академічної доброчесності здобувачів освітньо-професійної програми «Туризм» (першого бакалаврського рівня) свідчать про загалом позитивний стан, але з деякими аспектами, які потребують покращення. У моніторингу якості освіти та дотримання принципів академічної доброчесності у ТДАТУ прийняли участь 20 респондентів, що склало 63% від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Результати моніторингу показали:

- високу якість освіти: 45% респондентів оцінили якість освіти як «дуже висока», 40% – як «загалом достатньо висока». Це свідчить про позитивне сприйняття навчального процесу здобувачами вищої освіти.
- низький рівень корупції: 100% респондентів заявили, що корупція їх не стосується. Це важливий показник високої академічної доброчесності викладачів та адміністрації.
- питання недоброчесності: серед респондентів 96,7% не брали участі у діях, які суперечать академічній доброчесності. Проте 20% зазначили, що «рідко» готували шпаргалки, 10% – компілювали матеріали з Інтернету. Основна мотивація для таких дій – отримання потрібної оцінки (100% відповідей).
- знання про «купівлю» оцінок: 95% респондентів не володіють інформацією про можливість «купити» оцінку, що підтверджує низький рівень подібних випадків.
- повтори тем та завдань: 60% здобувачів вищої освіти заявили, що їм «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах. Лише 10% писали однакові роботи для різних дисциплін.

- курси з академічної доброчесності: лише 65% здобувачів вищої освіти відвідували такі курси. Це свідчить про необхідність їх популяризації та систематизації.
- навчальне навантаження: 75% респондентів оцінили навантаження як «помірне», лише 15% – як «скоріш надмірне».

З огляду на вищевикладене, кафедра економіки і бізнесу планує активно працювати над підтримкою та популяризацією ключових принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти ОПП «Туризм» в університеті. Для реалізації цього завдання заплановано проведення таких заходів:

1. **Підвищення обізнаності про академічну доброчесність**:
   - Запровадити обов'язковий курс з академічної доброчесності на першому курсі, з акцентом на практичні навички (академічне письмо, робота з джерелами, уникнення плагіату).
   - Організувати інтерактивні семінари, воркшопи з етичних питань у навчанні, кураторські години зі здобувачами вищої освіти щодо важливості дотримання академічної доброчесності, Кодексу честі, Антикорупційної програми, Положення про академічну доброчесність та Положення щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ.
2. **Зменшення ризиків недоброчесної поведінки**: урізноманітнити форми контролю знань (усні опитування, проєктні завдання, есе), застосовувати автоматизовані системи перевірки на плагіат для оцінки студентських робіт.
3. **Стимулювання активної участі здобувачів вищої освіти**:
   - Стимулювати активну участь здобувачів вищої освіти в навчальному процесі шляхом впровадження елементів гейміфікації, командних проєктів та інтерактивних завдань.
   - Створити систему нематеріального заохочення, яка включатиме нагороди у вигляді грамот, сертифікатів та інших відзнак для здобувачів вищої освіти, які проявляють високий рівень академічної доброчесності.
4. **Попередження списування та використання шпаргалок**:
   - Використовувати завдання відкритого типу, які вимагають аналітичного підходу, критичного мислення та індивідуального виконання, що унеможливлює списування або використання шпаргалок.
   - Запровадити ініціативи, спрямовані на формування культури самостійного навчання серед здобувачів вищої, акцентуючи увагу на важливості здобуття глибоких знань замість орієнтації лише на отримання високих оцінок.
5. **Покращення навчального плану**: проведення методичних семінарів для перегляду навчальних курсів, робочих програм та силабусів з метою усунення дублювання тем і навчального матеріалу в освітніх компонентах.
6. **Підтримка прозорості оцінювання**: систематично розяснювати здобувачам вищої освіти про систему оцінювання знань, яка діє в університеті,

проводити кураторські години перед тижнями ПМК та сесій із додатковим роз'ясненням механізмів оцінювання та зворотного зв’язку після складання екзаменів чи тестів.

Ці заходи сприятимуть зміцненню культури академічної доброчесності серед здобувачів освіти та підвищенню якості навчання за освітньо-професійною програмою «Туризм».

Результати моніторингу якості освіти та дотримання принципів академічної доброчесності доведені до здобувачів вищої освіти 2, 3 та 4 курсів спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Висвітлення інформації про стан та результати роботи щодо боротьби з проявами не доброчесності зафіксовані на онлайн семінарі: «Моніторинг стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Туризм».

Гарант ОПП «Туризм»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, Валентина ДЕМКО

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР